

Sygn. akt II UK 117/16

POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z wniosku M. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 stycznia 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 29 września 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od wnioskodawcy na rzecz pozwanego tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 270 (dwieście
siedemdziesiąt) zł.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 29 września 2015 r. zmieniono wyrok Sądu Okręgowego w B. z dnia 26 stycznia 2015 r., mocą którego zmieniono decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 16 czerwca 2014 r. i stwierdzono brak podstaw do zawieszenia M. M. emerytury za okres od dnia 25 marca 2013 r. do dnia 30 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny zaaprobował ustalenia faktyczne Sądu I instancji, lecz nie podzielił dokonanej wykładni prawa materialnego. Przede wszystkim nie można różnicować ubezpieczonych w zależności od tego, czy uprawnienie do emerytury uzyskali na podstawie decyzji organu rentowego, czy też w wyniku postępowania

sądowego (odwoławczego). Celem regulacji z art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm., dalej powoływana jako ustawa emerytalna) było – w ocenie Sądu Apelacyjnego – zapobieżenie sytuacji, w której ubezpieczony kontynuując zatrudnienie po nabyciu prawa do emerytury, bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy, uzyska prawo do realizacji świadczenia z ubezpieczenia społecznego. Oznacza to, że prawo do wypłaty emerytury ulega zawieszeniu do czasu rozwiązania stosunku pracy. Skoro stosunek pracy ubezpieczony rozwiązał w dniu 6 marca 2014 r., to *de facto* decyzja organu rentowego była prawidłowa. Stąd zaskarżony wyrok podlegał zmianie w myśl art. 386 § 1 k.p.c.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego złożył M. M., zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj. art. 103a ustawy emerytalnej.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został uzasadniony potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a nadto skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zawiera komponentów uzasadniających merytoryczne jej rozpoznanie. Zgodnie z art. 398³ § 1 k.p.c. warunek przyjęcia skargi do rozpoznania jest spełniony, jeżeli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły

stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Skarżący w sprawie wskazał na dwie z nich, tj. istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Zestawienie tego rodzaju podstaw i ułożenie ich w treści art. 103a ustawy emerytalnej zawiera błąd logiczny. Jeśli dana kwestia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, to nie może być jednocześnie oczywiście zasadna w kontekście przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Z tych względów, co najmniej jedna z podstaw jest z założenia chybiona.

Oceniając siłę argumentacji uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w pierwszej kolejności jawi się obowiązek oceny, czy w orzecznictwie występuje sugerowana rozbieżność. Z nią mamy do czynienia, jeżeli dana kwestia jest odmiennie wykładana w judykaturze Sądu Najwyższego. Wniosek skarżącego, jak i jego uzasadnienie w tej kwestii milczy. Odwołanie się do poglądu Sądu Najwyższego wyrażonego w wyroku z dnia 22 lutego 2007 r., I UK 229/06, LEX nr 247633 ma miejsce jedynie w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych, które obecnie pozostają poza orbitą zainteresowania. Podczas przedsądu nie podlegają one kontroli i ocenie, zwłaszcza czy z ich perspektywy istnieją ustawowe przesłanki obligujące przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Ograniczenie argumentacji, że powyższy przepis wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, o czym świadczy reformatoryjne rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji, nie wyczerpuje przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie chodzi tu o rozbieżności w drodze kontroli instancyjnej, gdy Sąd odwoławczy ingeruje w rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji. Taki schemat działania nie mieści się w definicji rozbieżnego orzecznictwa, gdyż zmiana zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego zmierza do jego wyeliminowania z porządku prawnego, a nie do wywołania rozbieżności w judykaturze. Stąd przypomnienia wymaga, że opierając wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania na przyczynie z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., skarżący powinien wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych

przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Oznacza to, że przepis nie doczekał się jeszcze wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które skarżący powinien przytoczyć (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231). Skarżącego obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, LEX nr 570112; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522). W tej kwestii skarga nie realizuje wymienionych wyżej obowiązków, co wyklucza jej nadanie dalszego biegu.

Zawężanie pola badawczego do stanowiska judykatury pozwala na konstatację, że problematyka rozumienia art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej jest szeroko omawiana w judykaturze Sądu Najwyższego. Zakres wypowiedzi nie ogranicza się do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2007 r., I UK 229/06. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 lipca 2003 r., II UK 363/02 LEX nr 985610 wyjaśnił bowiem, iż art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej wiąże prawo do wypłaty (realizacji) emerytury z uprzednim rozwiązaniem stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego emeryt wykonywał pracę przed dniem nabycia prawa do emerytury. Analogiczne stanowisko co do okoliczności wprowadzenia do porządku prawnego art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej zajął także Sąd Najwyższy, w szczególności w uzasadnieniu podsumowującej wcześniejszy nurt orzecznictwa uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 10 listopada 2004 r., II UZP 9/04 (OSNP 2005 nr 3, poz. 41, Biul. SN 2004 nr 11, s. 20). Nawiązując do uregulowań prawa unijnego, Sąd Najwyższy stwierdził ponadto, że w Traktatach Rady Europy zawieszalność prawa do świadczeń i zmniejszanie ich wysokości przewiduje nie tylko Europejski Kodeks Zaopatrzenia Emerytalnego z 1964 r. (art. 26 ust. 3) – STE nr 48 (Wybór Konwencji Rady Europy, Warszawa 1999, s. 509) - ale i zrewidowany Europejski Kodeks Zabezpieczenia Społecznego z 1990 r. (art. 74 ust. 1 lit. j) – STE nr 139, który

zezwała na zawieszanie, zmniejszanie lub odmowę przyznania świadczeń emerytalnych, inwalidzkich „i dla osób pozostałych przy życiu tak długo jak długo zainteresowany wykonuje działalność dochodową”. Także w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia: 19 lutego 2004 r., II UK 274/03, OSNP 2004 nr 21, poz. 376; z dnia 12 lutego 2004 r., II UK 237/03, LEX nr 1615682; z dnia 11 marca 2004 r., II UK 276/03, LEX nr 985593; z dnia 3 marca 2011 r., II UK 299/10, LEX nr 817535) jednolicie interpretowano zagadnienie wymienione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W odniesieniu do art. 103a ustawy emerytalnej nie sposób pominąć uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2015 r., III UZP 3/15, OSNP 2015 nr 10, poz. 137, czy też wyroku z dnia 12 marca 2014 r., II UK 358/13, LEX nr 144458.

Mając na uwadze powyższe argumenty nie sposób przyjąć, że skarżący w sposób dostateczny przekonał Sąd Najwyższy o potrzebie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na suponowane rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Jednocześnie dotychczasowe uwagi eliminują możliwość uznania skargi kasacyjnej za oczywiście uzasadnioną, skoro przytoczone judykaty usprawiedliwiają kierunek wykładni prawa materialnego zaprezentowany w zaskarżonym orzeczeniu. Ten fakt zdaje się akceptować skarżący, bowiem w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie omawia bliżej przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a tym samym nie wnosi do dyskursu jurydycznych kwestii.

Mając powyższe na uwadze orzeczono w myśl art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach postępowania rozstrzygnięto z mocy art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).